

06.02.2023 günü, Türkiye saati ile 04:17'de ve 13:24'de sırası ile merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw 7.7 , odak derinliği 8,6 km ve Mw 7.6 odak derinliği 7,0 km olan iki deprem meydana gelmişti.

Her iki deprem Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Malatya, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ'da çok şiddetli hissedilmiş büyük can kaybı ve ağır hasara neden olmuştur.

İçişleri Bakanlığı tarafından 24 Nisan 2023'te yapılan açıklamaya göre 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenlerin sayısı 50 bin 783'tür. Yaralı sayısının ise 107.204 olarak belirtilmiştir.

Deprem gerek büyüklük gerek etkilediği alanın genişliği, gerekse sebep olduğu maddi kayıplar açısından son yüzyılın en büyük depremlerinden biridir. Depremin Türkiye'nin 11 ilini içine alan bir bölgede meydana gelmiş ve çok geniş bir coğrafyayı etkilemiş olması nedeniyle, ülkede büyük sıkıntılara neden olmuştur.

Yaşadığımız depremlerde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allahtan rahmet diliyoruz. ÜLKÜTEK

Artık, her afetten sonra sık sık yapılan "yara sarma" anlayışından vazgeçip, bilimin, tekniğin yol göstericiliğinde afet öncesi alınacak önlemlerle, afet zararlarını kabul edilebilir sınırlara indirmek hedeflenmelidir.

Türkiye "Afet Güvenli Kentler" oluşturma çalışmalarına hızla başlamalı, günümüz bilim ve teknolojisi kullanılarak "yaşanabilir ve güvenli" kentler yaratılmalıdır.

Kentsel dönüşüm çalışmaları Merkezi yönetimce planlanarak vatandaşa mali yük getirmeden en riskli alanlardan başlayarak en geç 5 yıl içinde bitirilmelidir. Bunun bir seferberlik havası içinde yapılması önemlidir.

Bu çalışmaların finansmanı yapılaşmaya açılacak yeni alanlardan elde edilecek rantlardan sağlanabilir.

Her türlü teknik elamanı içinde barındıran sadece Ankara'da kamu, üniversite ve özel sektörden 1700 yakın mühendis, mimar, şehir plancısı ve diğer teknik eleman üyesi bulunan Ülkücü Teknik Elemanlar Derneğinin afete dayanıklı güvenli kentler oluşturulmasında üzerlerine düşeni yapacağından kimse kuşku duymamalıdır.

Yaşadığımız depremde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allahtan rahmet diliyoruz. ÜLKÜTEK

Türkiye yaklaşık olarak dünyadaki depremlerin 1/5'ini oluşturan Akdeniz-Alp-Himalaya adıyla anılan en etkin deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır. Ülkemizi kuzeyden, güneyden ve batıdan saran bir deprem kuşağı topraklarımızın %92'sinde deprem tehlikesi yaratmaktadır.

Ülkemiz, tektonik, jeomorfolojik yapısı ve sahip olduğu iklim özellikleri nedeni ile büyük can ve mal kayıplarına yol açan doğal afetlerle sık sık karşılaşmaktadır ve karşılaşmaya bundan sonra da devam edecektir. Mevcut deprem bölgeleri haritamıza göre; topraklarımızın %66'sı deprem bölgesinde bulunmaktadır.

Yapılarımızın ve ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğunun bulunduğu deprem bölgelerinde büyük bir deprem olma olasılığı her zaman vardır ve yüksektir. Sadece depremler yüzünden, 1900'lerden bu yana yaklaşık 160 bini aşan sayıda vatandaşımız hayatını kaybetmiş, çok sayıda yapımız yıkılmış ve hasar görmüştür.

Biliyoruz ki; ülke ve bölge düzeyinde yerleşim politikalarının fiziki planlamasının hazırlanması, kent ölçeğinde

rantsal anlayıştan uzak arazi kullanım planları yapılması, afet etkilerine dayanıklı yapım sistemlerinin teşviki ve stratejisinin geliştirilmesi, uygun mühendislik tekniklerinin sağlanması, Ar-Ge desteklerinin sağlanması, hedeflenen strateji ve planların hayata geçirilmesi ve ilgili tüm kanun ile yönetmeliklerinin afet risklerini azaltma odaklı olarak yeniden düzenlenmesi ve gereği gibi uygulanması, denetlenmesi bizi dünya standartlarında çağdaş, çevre, plan, fen ve sağlık açısından uygun ve güvenli yaşam mekânlarına sahip olma ve ülke koşullarını da gözetenerek amacına ulaştıracaktır.

Tüm bunların gerçekleştirilmesi için üniversite, sanayi, inşaat sektörü, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasındaki işbirliğinin etkili bir şekilde güçlendirilmesi gerekmektedir. Ülkütek bu konuda üzerine düşeni yapmaya hazırdır.

Depremlere karşı alınması gereken önlemler ivedi bir öneme sahiptir.

Mevcut Yapı Denetim Yasası'nın öngördüğü, ticari yanı ağır basan yapı denetim şirketi ve öngörülen teknik müşavirlik şirketi modeli yerine uzmanlık ve etik niteliklere sahip yapı denetçilerinin etkinliğine dayalı, yeni bir planlama, tasarım, üretim ve denetim süreci modeli benimsenmelidir. Bu denetimlerin İyi yetişmiş uzmanlardan oluşacak bir kamu kuruluşu tarafından daha etkili şekilde denetlenmesi Türkiye koşullarına daha uygundur. Bu kuruluşun günlük siyasetin dışında tutulması iktidar ve muhalefet olmak üzere herkesin yararına olacaktır.

Artık, her afetten sonra sık sık yapılan "yara sarma" anlayışından vazgeçip, bilimin, tekniğin yol göstericiliğinde ve Ülkemiz koşullarına uygun afet öncesi alınacak önlemlerle, afet zararlarını kabul edilebilir sınırlara indirmek hedeflenmelidir.

Türkiye "Afet Güvenli Kentler" oluşturma çalışmalarına hızla başlamalı, günümüz bilim ve teknolojisi kullanılarak "yaşanabilir ve güvenli" kentler yaratılmalıdır.

Belediyelere bırakılan Kentsel dönüşüm çalışmalarında ticari amaçlara hizmet etmiş risk önceliği daha az olan rant getiren alanlar öncelikli olarak dönüştürülmüştür. Rant getirmeyen çok riskli alanlar maalesef hala dönüştürülemezdir.

Yıkım yaşamış kentlerimizde ayakta kalan yapı stokunun durumu ile birlikte zemin verileri ilişkilendirilerek kentlerin boşaltılacak, seyriltilecek, korunacak alanları belirlenmelidir. Bu raporlar doğrultusunda, Merkezi hükümetin belediyelerle iş birliği yaparak kamucu bir kentsel dönüşüm hamlesinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde son 20 yıldır hız kesmeden devam eden kentsel dönüşüm uygulamalarının, artık bir "yerinden etme" sürecinden çıkarılması, arazinin/arsanın rant değerine odaklanmış sermaye transfer aracı olarak görülmesinden vazgeçilmesi, risk altında yaşayanların/yoksul halk kitlelerinin yaşam alanlarının dirençli hale getirilmesi için çalışmalara bir an önce başlanması ve hızlandırılması gerekmektedir.

Yaşanan afetler neticesinde kentlerimizin hem ekolojik risklere ve potansiyellere göre planlanmadığı hem de açık ve yeşil alanlarının yeterli olmadığı görülmüştür. Kentlerde yapılaşma olmadan önce, ekolojik risklere ve potansiyellere, kültürel değerler ve görsel kaliteye göre diğer bir anlatımla peyzaj koruma planına göre ne kadar yapılaşma olması gerektiği (yapı yaklaşma sınırı/oranı, kat yüksekliği, yapılaşma düzeni, sokak genişlikleri, kitle-boşluk ilişkisi, fay hatlarına uzaklığı, vb. kapsamda), yapılaşma formunun ve olası olumsuz etkilerin neler olabileceği yönündeki peyzaj planlama çalışmalarının noksanlığı, deprem gibi afetlerin sonuçlarını oldukça dramatik olumsuzluklara taşımaktadır.

Özellikle bahçesi olan az katlı depreme daha dirençli evlerden oluşan yerleşim birimleri teşvik edilmeli kamuya ait arazilerden arsa tahsisi yapılmalı ve yapım için özellikle dar gelirli kesimlere mali ve teknik destek verilmelidir.

Kentsel dönüşüm çalışmaları ülke çapında merkezi bir planlama ile yapılarak öncelikle en riskli alanlara öncelik verilerek vatandaşlara herhangi bir yük getirmeden ilk depremde yıkılacak ve binlerce ev ve can kaybı önlenmelidir. Bu süreç 5 yıl içinde tamamlanmalıdır. Bu iş sadece belediyelere bırakılmamalı merkezi yönetim tarafında oluşturulacak yeni bir kurum tarafından belediyelerle iş birliği içinde yapılmalıdır. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Her türlü teknik elamanı içinde barındıran sadece Ankara'da kamu, üniversite ve özel sektörden 1700 yakın mühendis, mimar, şehir plancısı, bürokrat, öğretim üyesi ve diğer teknik eleman üyesi bulunan Ülkücü Teknik Elemanlar Derneğinin afete dayanıklı güvenli kentler oluşturulmasında üzerlerine düşeni yapacağından kimse kuşku duymamalıdır.

Depremlerde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allahtan rahmet diliyoruz. ÜLKÜTEK